

**Ανακοίνωση του ΤΕΕ/ΤΚΜ
για τη Χωματερή των Ταγαράδων, ένα χρόνο μετά την πυρκαγιά**

Το θλιβερό γενέθλιο της πυρκαγιάς στη χωματερή των Ταγαράδων μνημονεύει σήμερα, 14 Ιουλίου 2007, η Θεσσαλονίκη. Στον ένα χρόνο που πέρασε :

- Η Θεσσαλονίκη έχει αυξήσει τα απορρίμματά της και συνεχίζει να τα απορρίπτει στη χωματερή των Ταγαράδων που κακώς και πέρα από κάθε επιστημονική προσέγγιση, αναφέρεται ως ΧΥΤΑ.
- Ο ΧΥΤΑ Μαυροράχης αναμένεται να τεθεί σε δοκιμαστική λειτουργία τον Ιανουάριο του 2008.
- Ο περιφερειακός σχεδιασμός, με τα μέτρα για τη μείωση της παραγωγής απορριμμάτων, τα έργα για ανακύκλωση, μεταφόρτωση, επεξεργασία και τελικά εναπόθεση στους χώρους υποδοχής, καθώς και τα έργα ανάπλασης, μακράν απέχει από την υλοποίησή του.
- Σχετικά με την ασφαλή διαχείριση και διάθεση των επικινδύνων αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων των νοσοκομειακών, ενώ ο εθνικός σχεδιασμός, ολοκληρώθηκε ως προς τα γραφειοκρατικά ζητήματα, δεν υπάρχει πρόβλεψη για συγκεκριμένες μονάδες πανελλαδικά ούτε και πρωτοβουλίες για τη δημιουργία τους.
- Τέλος, δεν έχει δοθεί λύση για το πρόβλημα της λάσπης από τις μονάδες επεξεργασίας λυμάτων του Νομού, παρότι πέρασαν 18 μήνες από τη διακοπή απόρριψής τους στη χωματερή των Ταγαράδων.

Πέρυσι, τέτοιες μέρες, η Θεσσαλονίκη, ολόκληρος ο νομός και ιδιαίτερα η ανατολική περιοχή του, αγωνιούσαν για την κατάσβεση της πυρκαγιάς. Μετά, για τον όγκο των στραγγισμάτων που διέρρευσαν από την κατακρήμνιση των πρανών και την υπερχείλιση της χαβούζας συγκέντρωσής τους. Πρόβλεψη δεν υπήρχε, πολύ περισσότερο σχέδιο αντιμετώπισης τέτοιου είδους «ατυχήματος» και των συνεπειών του. Η νομοθεσία προβλέπει για τις χωματερές το κλείσιμό τους, αλλά όχι τη θωράκιση της λειτουργίας τους και την απόδοση ευθυνών .

Στη συνέχεια, ήλθε η αγωνία για τις επιδράσεις του ρυπαντικού φορτίου αερίων και υγρών, στους ανθρώπους που δούλεψαν στην κατάσβεση, στους κατοίκους της άμεσης περιοχής και -μέσω της τροφικής αλυσίδας- σε ευρύτερους πληθυσμούς.

Τα αποτελέσματα των δειγματοληψιών έκαναν μήνες να βγουν, αφού πανελλαδικά υπάρχει ένα μόνο εργαστήριο ανάλυσης δειγμάτων για διοξίνες και γενικά ελλιπής εργαστηριακή υποδομή. Προβλήματα υπήρξαν και στη λήψη των δειγμάτων, όσον αφορά στο χρόνο, στο είδος και στο χώρο που διενεργήθηκαν αλλά και στα αλληλοσυγκρουόμενα αποτελέσματα.

Το ΤΕΕ/ΤΚΜ και το ΑΠΘ συνεργάστηκαν και δημιούργησαν το *Παρατηρητήριο για την αντιμετώπιση και τη πρόληψη των επιπτώσεων από την πυρκαγιά και τη λειτουργία της χωματερές των Ταγαράδων*. Το Παρατηρητήριο έκανε ανοιχτές συνεδριάσεις, παρουσίασε οργανωμένα τα συμπεράσματα από τα στοιχεία που κοινοποιούσαν οι υπηρεσίες αλλά και από τα αποτελέσματα των ερευνών του ΑΠΘ, υπέβαλε προτάσεις για οργάνωση των δειγματοληψιών, για την ενημέρωση των αγροτών μέσω κωδίκων ορθής πρακτικής, καθώς και για την προστασία των καταναλωτών.

Δυσκολία υπήρχε και στην ενημέρωση της επιστημονικής κοινότητας σχετικά με τα αποτελέσματα των αναλύσεων, ενώ επανειλημμένα διαπιστώθηκε ότι τα θέματα προστασίας της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος δεν είχαν επαρκώς διασφαλιστεί, ακόμα και 6 μήνες μετά την πυρκαγιά.

Πρόσφατα, το ΤΕΕ/ΤΚΜ συγκρότησε Ομάδα Εργασίας για να μελετήσει το θέμα της ασφαλούς λειτουργίας αλλά και της «μεταφροντίδας» της χωματερές και συγκεκριμένα:

- Εφαρμογή κανόνων ασφαλούς διάθεσης απορριμμάτων.
- Εφαρμογή κανονισμού και συστήματος ελέγχου εισερχομένων αποβλήτων στη χωματερή.
- Υγιεινή και Ασφάλεια της εργασίας στο Χώρο Ταφής
- Πρόταση προγράμματος γεωφυσικής έρευνας στο υπέδαφος και στα κατάντη της χωματερές για τον έλεγχο διαρροής διασταλαζόντων.
- Αποκατάσταση της χαβούζας λυματολάσπης και γεωτεχνικά μέτρα ασφάλειας για την αποφυγή καθιζήσεων και κατολισθήσεων
- Εφαρμογή προγράμματος περιβαλλοντικής παρακολούθησης της χωματερές.
- Απόδοση και ασφαλή λειτουργία ενεργειακών έργων και απαγωγής βιοαερίου.

Το παραδοτέο της Ομάδας Εργασίας θα έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί δεν αφορά μόνο στο χρόνο λειτουργίας της χωματερές αλλά και στην προστασία από προβλήματα που μπορεί να εμφανιστούν, μέχρι την πλήρη αποκατάστασή της.

Αυτό που πρέπει να γίνει αντιληπτό, από όλους τους αρμόδιους φορείς αλλά και από τους πολίτες του Νομού, είναι ότι το πρόβλημα των αποβλήτων δεν λύνεται απλώς με την κατασκευή του ΧΥΤΑ Μαυροράχης.

Πρώτα από όλα για να είναι λειτουργικός ο ΧΥΤΑ χρειάζονται υποδομές μεταφόρτωσης, που δεν έχουν ακόμα δημοπρατηθεί, αλλά και αξιόπιστο πρόγραμμα και επιτελείο για τη λειτουργία του.

Παράλληλα, πρέπει να προχωρήσει άμεσα η κατασκευή έργων επεξεργασίας και η εφαρμογή μέτρων μείωσης των παραγόμενων απορριμμάτων. Διαφορετικά, εάν όλα τα απόβλητα του νομού, οδηγούνται ως έχουν στη Μαυροράχη, ένα σύγχρονο και ακριβό έργο θα καταδικαστεί σε βραχύτατο χρόνο ζωής. Η περσινή φωτιά στους Ταγαράδες, λόγω της διάρκειας και της έκτασής της σε συνδυασμό με τη διαρροή των διασταλλαζόντων αλλά και της γεινίασης με το δεύτερο μεγαλύτερο πολεοδομικό συγκρότημα της χώρας, αποτέλεσε σημαντικό οικολογικό πλήγμα για τη χώρα μας. Το πρόβλημα, όμως, δεν περιορίζεται στο περσινό φαινόμενο. Στους Ταγαράδες παρατηρούνται σχεδόν κάθε χρόνο μικρές εστίες φωτιάς, ενώ στις ανεξέλεγκτες χωματερές, όλης της χώρας, έχουμε αυταναφλέξεις ή σχεδιασμένες πυρκαγιές, για να αυξηθεί η χωρητικότητά τους. Οι συνέπειες είναι η συσσώρευση επικίνδυνων ρύπων που δεν καταγράφονται και η επέκταση της φωτιάς σε δάση, κατοικημένες περιοχές, γεωργικές γαίες.

Το συμπέρασμα είναι ότι η χώρα και η περιφέρειά μας στερούνται συμβατικών και πρώτης προτεραιότητας υποδομών, ενώ οι Ευρωπαϊκές επιλογές και συνακόλουθα οι χρηματοδοτήσεις, έχουν προχωρήσει σε προωθημένες περιβαλλοντικές δράσεις.

Η Κεντρική Μακεδονία, στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο, αντιμετώπισε το πρόβλημα των λιγυστών κονδυλίων για το περιβάλλον. Όπως είχε επισημάνει το ΤΕΕ/ΤΚΜ, στο ΠΕΠ 2000 - 2006, υπήρχε μόλις 1 μέτρο στα 65 και με μικρό προϋπολογισμό. Σήμερα πρέπει να ανταποκριθεί στις νέες συνθήκες, όπως διαμορφώνονται, με την έξοδο της από το στόχο σύγκλισης ένα (1). Η Περιφέρεια, ωστόσο, έχει σημαντικές ανάγκες που δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν μόνο από αυτό το καθεστώς χρηματοδότησης. Άλλωστε, σύμφωνα με τις προβλέψεις, τα κονδύλια που της αντιστοιχούν από το ΠΕΠ Μακεδονίας - Θράκης, θα απορροφηθούν, στο μεγαλύτερο ποσοστό, από το ΜΕΤΡΟ και άλλα έργα της Θεσσαλονίκης.

Κατά συνέπεια, είναι αναγκαία η εξασφάλιση δημόσιων πόρων για τη διαχείριση των αποβλήτων και γενικότερα για περιβαλλοντικές υποδομές, οι οποίες δεν είναι πάντα ανταποδοτικές ώστε να προσελκύσουν το επενδυτικό ενδιαφέρον.

Το ΤΕΕ/ΤΚΜ δεσμεύεται να συμβάλλει με τεκμηριωμένες προτάσεις στην υλοποίηση των απαραίτητων έργων και δράσεων, όπως είχε κάνει και το 2003, με την πλήρη επεξεργασία του για τα «Αναγκαία έργα διαχείρισης στερεών και υγρών αστικών αποβλήτων».